

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5634/2020
03.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Данијел Игњатић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради накнаде за експроприсану непокретност, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1680/20 од 03.09.2020. године, у седници одржаној дана 03.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог Града Новог Сада, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1680/20 од 03.09.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 508/2017 од 27.05.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда. Ставом другим изреке, одбијен је предлог тужилаца за ослобађање од плаћања судских такси у овом поступку. Ставом трећим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужилаца делимично усваја. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да тужиоцима исплати укупан износ од 43.236.266,00 динара и то: тужиљи АА износ од 9.248.187,00 динара, тужиоцу ББ износ од 29.373.985,50 динара и тужиљи ВВ износ од 4.624.093,50 динара, свима са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом петим изреке, преко досуђеног износа од укупно 43.246.266,00 динара, па до траженог износа од 45.156.167,00 динара и то преко досуђеног износа од 9.248.187,00 динара тужиљи АА до траженог износа од 9.436.921,40 динара, преко досуђеног износа од 29.373.093,50 динара тужиоцу ББ, до траженог износа од 31.784,70 динара и преко досуђеног износа од 4.624.093,50 динара тужиљи ВВ, до траженог износа од 4.718.460,50 динара, све са законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате, тужбени захтев тужилаца је одбијен. Ставом шестим изреке, тужени је обавезан да тужиоцима накнади трошкове поступка у износу од 1.437.417,35 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 1680/20 од 03.09.2020. године, ставом првим изреке, жалбу туженог одбио и потврдио пресуду Вишег суда у Новом Саду П 508/2017 од 27.05.2020. године, у побијаном усвајајућем делу одлуке о

тужбеном захтеву и о трошковима поступка. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни повреде из става 1. тог члана Закона, пред другостепеним судом, које би могле да утичу на доношење законите и правилне одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су сувласници катастарске парцеле ..., укупне површине 34 ара 82 м², које се у површини од 3.279 м², односно 94,17%, користи као јавна површина, улица Такође су сувласници на катастарској парцели ..., укупне површине 1 ар 85 м², која се користи као улица ..., катастарске парцеле ..., укупне површине 3 ара 75 м², која се користи као јавна површина, део улице ..., катастарске парцеле ..., укупне површине 18 ари 0,2 м², која се користи као јавна површина, односно део улице ... и катастарске парцеле ..., укупне површине 2 ара 66 м², која се користи у површини од 216 м², односно 81,21% као јавна површина, односно део Улице Вештачењем је утврђено да тржишна вредност парцела ... К.О. ... износи 63,7 евра/м², односно 7.548,00 динара/м², док тржишна вредност парцеле ... К.О. ... износи 19,8 евра/м², односно 2.346,00 динара/м². Поступак експропријације у односу на предметне парцеле није вођен, иако су оне сада јавна површина, улице, које имају свој назив.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да тужиоцима исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.), као и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз услов да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.).

Из наведене Уставне одредбе произлази да дозвољено одузимање права својине, које не представља повреду права на имовину, постоји само када су кумулативно испуњена два услова: да је учињено у јавном интересу утврђено на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 9. став 1. Закона о грађевинском земљишту („Службени гласник РС“ бр. 44/95 ... 48/98), који је био на снази у време усвајања Регулационог плана насеља („Службени лист Града Новог Сада“ број 3/01 ... 17/03), прописано је да се грађевинско земљиште приводи намени изградњом објеката, односно извођењем других радова, у складу са прописима о планирању и уређењу простора. Чланом 10.

став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 105/14), прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пруги или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази итд.). У смислу одредбе става 7. истог члана Закона, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део ауто-пута или државног пута првог и другог реда) и тргова јавних површина које су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају, предметне парцеле представљају улице и намењене су за јавну и саобраћајну површину. Земљиште које је планским актом јединица локалне самоуправе одређено за улицу, од тог момента, по сили закона, постаје средство у јавној својини, па је тужени био дужан да спроведе поступак експропријације ради привођења земљишта намени и да тужиоцима исплати одговарајућу накнаду у управном поступку. Међутим, предметно земљиште фактички је приведено намени предвиђеној планским актом, с обзиром да се користи као улица, на који начин је извршена тзв. фактичка експропријација. У тој ситуацији, тужиоци, као власници земљишта, не могу трпети штетне последице пропуштања надлежног органа који није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату накнаде. Тужени је обвезник исплате накнаде, јер се земљиште које је у катастру непокретности и даље уписано као својина тужиоца, користи као улица, добро у општој употреби и јавној својини, на ком тужени има право својине, у складу са горе цитираном одредбом члана 10. став 7. Закона о јавној својини. Висина накнаде која тужиоцима припада, на основу одредбе члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, а на основу цитиране одредбе члана 58. Устава Републике Србије, одређена је према тржишној вредности земљишта процењеној од стране судског вештака.

Имајући у виду изложено, неосновани су ревизијски наводи туженог о погрешној примени материјалног права засновани на тврдњи да он ниједном својом радњом није депоседирао тужиоце. Тужени је титулар права својине на предметном земљишту које је фактички (без правноснажног решења о експропријацији, односно изузимању из поседа), претворено у добра у општој употреби – улице, а исто је за такву намену предвиђено и одговарајућим планским актом. Висина накнаде одређена је према процени судског вештака, а право тужилаца на накнаду за фактички одузету непокретну имовину не застарева.

О трошковима парничног поступка одлучено је правилном применом одредбе члана 153. и 154. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић